

To enumerate it among the מועדין, etc. – למחשביה בהדי מועדין כולי –

OVERVIEW

The גמרא explains that שמואל does not agree with רב that מבעה in our משנה refers to אדם; for if so, why is אדם המזיק repeated in a later משנה.¹ רב responded that אדם is mentioned in a later משנה, in order to include אדם amongst the various מועדין which are mentioned there. תוספות explains what is שמואל's response to רב's answer.

ושמואל סבירא ליה דלא הוה ליה לאשמועינן בסיפא -

And שמואל maintains that the תנא should not have taught us אדם in the סיפא, if we maintain (as רב does) that מבעה in the רישא is referring to אדם -

כיון דלא אשמעינן שום חידוש טפי מברישא² -

Since the תנא is not informing us anything new in the סיפא more than in the רישא. It merely states 'והאדם'. If in the רישא the term מבעה is referring to אדם, why mention אדם again in the סיפא.

תוספות responds to an anticipated question. שן ורגל are mentioned in the רישא and are also repeated in that same סיפא where אדם is repeated. תוספות differentiates between them:

אבל שן ורגל אף על גב דתנא ליה ברישא תנא ליה בסיפא גבי מועדין משום חידוש -

However, regarding שן even though the תנא mentioned them in the רישא, nevertheless he mentions them again in the סיפא by the מועדין because there is a novelty when he mentions שן ורגל in the סיפא -

דמפרש השן מועדת לאכול את הראוי לה והרגל מועדת לשבר דרך הילוכה -

For the תנא specifies new details; that שן is מועדת to eat only what is fit for her, and that רגל is מועדת to break objects while walking (only, not by kicking); therefore the repetition is justified by שן ורגל. However concerning אדם, nothing new is added in the סיפא.

תוספות anticipates a difficulty. Why is it that he mentions קרן in that (later) משנה; seemingly קרן was already mentioned (according to שמואל) by the חב המזיק? There is seemingly no חידוש by קרן in that משנה!

וקרן נמי תנא³ ואף על גב דתנא ברישא⁴ כשהזיק חב המזיק לאתויי קרן -

And he mentions קרן also in that משנה; for even though קרן was mentioned in an earlier משנה as the גמרא just said (according to שמואל) that the phrase חב המזיק

¹ See the משנה on טו,ב, which states 'והאדם'.

² In our משנה on טו,ב.

³ See טז,א there on the גמרא and טו,ב ד"ה והמועד there on the משנה רש"י.

⁴ This refers to the משנה on טו,ב. See previous כשהזיק.

סיפא comes to include קרן, so why repeat it in the

responds:

מכל מקום תנא ליה בסיפא -

Nevertheless he mentions קרן in the סיפא, even though there is no additional information forthcoming regarding קרן (as a מועד). The reason is –

משום דתני ליה גבי חמשה תמים משום הכי תנא ליה נמי בהדי מועדין -

Since he mentions קרן in the beginning of that משנה, concerning the five תמים (which refer to קרן and its תולדות),⁵ therefore he mentions קרן again together with the מועדין.

asks:

ואם תאמר אמאי לא חשיב אש ובור גבי מועדים⁶ -

And if you will say; why does he not mention אש and בור by the מועדים?

answers:

ויש לומר דלא חשיב אלא בעלי חיים אבל בור ואש כך לי פעם ראשונה כמו פעם ג' וד':

And one can say; that he enumerates only live animals, however, by אש ובור it is the same מזיק the first time as it is the third and fourth time. Only by an animal is it fitting to say that the more times the animal damages, the more reason the owner should be (more) liable, but not by אש ובור.

SUMMARY

שמואל maintains that a repetition in the סיפא is warranted when new details are offered as by שן ורגל, but not by אדם. The exception is קרן, since it was already mentioned by the תמים it was also included by the מועדין. אש ובור are not mentioned by the מועדין, for the entire concept of מועד is applicable only to live animals.

THINKING IT OVER

How will רב respond to שמואל's refutation, as explained in this תוספות, that there is no חידוש to warrant a repetition of אדם in the סיפא?⁷

⁵ The סיפא teaches us the תולדות of קרן, which we do not know from the רישא. [Alternately קרן was first mentioned (according to שמואל) in the משנה on ט, ב where it states חב המזיק חב המזיק, where the משנה concludes ממיטב לשלם תשלומי נזק ממיטב. Obviously this is referring to a מועד, for אדם pays only נזק מגופו, not תשלומי נזק ממיטב.] It was therefore necessary for the משנה on ט, ב to list קרן in the חמשה תמים. Once it was listed in the חמשה תמים it was also listed by the מועדין.

⁶ This question is (seemingly) only according to רב. According to שמואל there is no חידוש in repeating it.

⁷ See מחלת משה.